

mindig eredeti, mindig szellemes *slemilfi*-guráját, Vida Péter pedig – akinek sablonjait, ha vannak, szerencséjére még nem ismeri a közönség – olykor robusztus lendületet lop a dolgok menetébe. Feltétlen kiemelést érdemel Molnár Piroska és Hollósi Frigyes; mindketten jól eső percekert szereznek természetessé stilizált, közvetlen, emberi jelenlétükkel. *Ha ketten New Yorkban élnénk* című közös számuk ritka kivételként kötődik a megelőző reálszituációhoz, és már-már megrendítőnek mondható.

Az előadás címéből aligha lesz önmagánál többet jelentő szállóige, de mivel ízlé-

ses szórakoztató programból alig van Budapesten kínálat, bizonyára sok telt házas estének néz elébe.

A PESTI SZÍN (Nemzeti Színház)

BABITS MIHÁLY, BÉRES ATTILA, DARVAS SZILÁRD, GÁBOR ANDOR, KELLÉR DEZSŐ, MOLNÁR FERENC, SINKÓ PÉTER, TÓTH ZSUZSA, TRUNKÓ BARNABÁS ÉS MÁSONK SZÖVEGEINEK FELHASZNÁLÁSÁVAL ÍRTA: Horváth Péter. ZENÉJÉT ÖSSZEÁLLÍTOTTA ÉS HANGSZERELTE: Selmeczi György.

ZENEI MUNKATÁRS: Szilasy Nelly. FILM: Silló Sándor. DÍSZLET: Mira János. JELMEZ: Schäffer Judit. KOREOGRÁFUS: Kozma Attila. SZTEPPKOREOGRÁFUS: Torma Zsolt. A RENDEZŐ MUNKATÁRSA: Bencze Zsuzsa. VEZÉNYEL: Dinyés Dániel. RENDEZŐ: Selmeczi György.

SZEREPLŐK: Benedek Miklós, Básti Juli, Hernádi Judit, Murányi Tünde, Molnár Piroska, Vida Péter, Hirtling István, Mészáros István, Hollósi Frigyes, Dinyés Dániel, Pécz Ottó, Torma Zsolt, Barna Béla, Barna Lajos és a tánckar tagjai.

T O M P A A N D R E A

Utazunk máris, London, Párizs!

■ MOSONYI ALIZ-SZŐKE SZABOLCS: CSIPKERÓZSIKA ■

„Most elfelejtem, hogy emberek is vannak ott, és csak a bábokat nézem” – mondja a kezdés pillanatában öt és fél éves nézőtársam. Ő már beavatott: másodszor nézi meg a *Csipkerózsikát* a Stúdió K.-ban. De a vezérdallamot, a boszorka „Királyi bálban, pityipötty / Pöttyös ruhában, pityipötty / Én leszek a legszebb, pityipötty” kezdetű dalát már az első előadás után fűjja. A színház miniatűr előterében sorakozó fotókon pedig felismeri másik kedvencét, a *Rózsa és Ibolyát*. Én meg valami hosszú távú színházpedagógiai elmélkedésbe fogok, és azt gondolom: aki ezen a színházon nevelkedik, annak szerencséje van. (Mint nekem is egykor Kovács Ildikó előadásaival.) A Stúdió K.-ban előre be nem jelentett módon, lassan, észrevétlenül, halkán, jófajta gyerekszínház született. S most itt az új mese.

Németh Ilona nagyméretű bábjaikat ketten mozgatják. Mindegyiknek van egy főmozgatója, aki a fejet és az egyik kezét mozgatja, aki a hangját adja, de társa szintén aktív: énekel, zenél és beszél is. A bábok körülbelül akkorák lehetnek, mint egy kisgyerek, ezért könnyű velük azonosulni; a kis intim tér is ezt a célt szolgálja. Amikor pedig a bábok a bábszínpadon – a Csanádi Judit és Németh Ilona tervezte díszlet két kereszt alakú, alacsony padján

– játszanak, akkor szinte felnőttmagasságúak. Mintha gyerek és felnőtt néző egyaránt meg lenne szólítva.

Mosonyi Aliz és Szőke Szabolcs *Csipkerózsika*-variációja lassan halad előre a történetmesélésben: a főszereplő csak az első felvonás vége felé jelenik meg. Csipkerózsikával egyenlő súlyú és dramaturgiai fontosságú szereplő a Királyi Boszorka, aki a jövőbe lát, de akit az udvar lenéz és elhanyagol (a boszorkát Homonnai Katalin és Eszes Fruzsina adja). A nyitó jelenetben a boszorka magában lamentál, amiért nem hívták meg a Királyné születésnapjára. Néma beszélgetőtársa a picike Királyi Egér, aki rangjához méltóan csipkegallért visel, és lusta, mint egy macska. (A kaparászó egeret egy botról mozgatja Nádas László.) A pongyolás boszorka úgy dönt, hogy ő bizony hívatlanul is beállít a születésnapra, és elzengi „Pöttyös ruhában, pityipötty” című dalát. A zene az előadás meghatározó része, hiszen a komponista Szőke Szabolcs az adaptáció társszerzője. A fenti zenei motívum – amely majd Csipkerózsikára is átvándorol „csipkeruhában, csipicsipp” refrénnel – fülbemászó, humoros, játékos dallam. Ahogyan az előadás egész hangzásvilága – például a folyamatos egérkaparászás – szemléletes és hangulatos.

A boszorkának a hangja különbözik a többiekétől: Homonnai fejhangon prézsmítál, magázódik és kötözködik az egérrel. Amikor pedig felpattan a seprűre, kötött zoknis lába olyan fürgén tapossa a levegőt, mint egy rajzfilmfiguráé. Élemedett kora ellenére ő a legmozgékonyabb: nemcsak deréktól felfelé játszik, de csikos, zoknis lába, sőt kerek feneké is folyton mozgásban van, például amikor a földön kajtat valami után, és nekünk csak a hátsó felét mutatja. Az a szerepe, hogy megállítsa az időt (a dramaturgiai időt is); az ő jeleneteiben minden lelassul, ráérőssé válik. Vele együtt fennakadunk a jelentéktelen, de mindig humoros részleteken: miért nem hívják meg a születésnapra, vagy hogy éppen hová tette a szemüvegét. Neki az a dolga, hogy – mint egy vénasszony, akinek már semmi sem lehet fontos vagy sürgős – minden jelentéktelen apróságon elidőzzön, mindenhez valami megjegyzést fűz, és ezzel végképp felbosszantsa a többieket. A mindig zsörtölődő boszorka, aki mégsem a rosszat, hanem akaratán kívül is a jót segíti elő, narrátora, dramaturgiai mozgatórugója, s némiképp főszereplője is az előadásnak.

A színészek nemcsak a bábmozgatásban jók és – mint nézőtársam szeretné – észrevétlenek, hanem hangban is. A karakterhangok – Homonnai boszorkájáé, a Királyné (Nyakó Júlia) kedveskedése, Csipkerózsika hangjai (őt mind a két szereposztásban lát-

hattam) – jól működnek az előadásban. Fazakas Júlia Csipkerózsikája erős színekkel ábrázolt, nyafogó, reszelős hangú kamasz lány, Kakasy Dóráé szelíd, ártatlan kislány.

A boszorkafigurában – ugyanúgy, mint az egész előadásban – gyerek- és felnőttumor található. A gyerek néző számára megmaradnak a jól követhető dramaturgiai funkció, a boszorkaság kellékei, az egérrel való játék, a fülbemászó dalok és rajzfilmeffektek. De a felnőtt néző is megkapja, ami megilleti: ahogy a boszorka a ruhái közt válogat és kommentál, ahogy restelkedik, mert szalad a szem a harisnyáján, ahogy öreg házastársához illően magázódik az egérrel, ahogy a szemüvegét keresgéli, hogy a jövőbe láthasson, végül pedig ahogy szerelemről és fiatalságról énekel, a hangját rezegteti, és úgy emeli karját az égnek, mint egy idült Honthy Hanna. De ugyanilyen felnőttnek való humor az is, amikor az egér kurtizánmód kellelti magát a Királyfinak, vagy a szerelmével révbe jutó Csipkerózsika kijelenti, hogy azonnal meg kell tartani az esküvőt, mert „utazunk máris, London, Párizs!”.

Ez a kettősség végigvonul a szövegen és az előadáson. Az előadás figyel a történetmesélésre és az érthetőségre, az egyes figurák felismerhető voltára, az ismétlődő (zenei és

A Királyi Boszorka: Homonnai Kata

Schiller Kata felvétele

verbális) motívumokra, amelyekben a gyerek néző is meg tud kapaszkodni, mert segítenek neki eligazodni. Figyel arra, hogy a színész soha ne „játssza le” a bábót. A mese tiszta és követhető. Ugyanakkor léptenyomon olyan – elsősorban verbális természetű – játékok vannak a mesébe szőve, amelyeket csak a felnőtt néző tud fogni, de azért a gyereket sem zavarják. A felnőtt nézőnek szánt humor nem rombolja az előadást, hanem egy kis oldalnézetet, finoman ironikus kommentárt ad hozzá, anélkül, hogy a mese sérülne. Fodor Tamás rendező ügyel erre az érzékeny egyensúlyra: fontos neki a felnőtt néző is, de a gyerek mégiscsak előbbre való. Ezért nem zsúfolja annyira tele az előadását felnőttnek szánt humorral, hogy ezzel szétverné a gyerekek élményét. Amikor a Királynő a „kedves néptől” ajándékot kap, és kedveskedve mondja, hogy mindig is erre vágyott, egy egyszerű varrótűre, az ártatlan királyi képmutatósdi. Gyerekként elhiszem, hogy a Királynő tényleg egy egyszerű varrótűre vágyott, felnőttként már ismerem a királyokat, és gyanakszom, nem hiszek neki.

Az előadás szcenikai stílusa egységes és szép. A díszlet három billenthető üvegfalból, egy finom vöröses-lilás-kékes selyemfüggönyből, egy cseresznyefa színű padból áll, ahol a bábok játszanak. Ennyi. Semmi királyiudvar-ábrázolás vagy technikai ravaszság nincs – a Stúdió K. színházesztétikai credójához híven. Az előadás színvilágához illeszkedik a bábok ruhája is: a türkizkék Királynő, a rózsaszín Csipkerózsika, a sárgás Király. Csipkerózsika az első felvonás végén szúrja meg magát a rózsával, s egy igazi drámai feszültséggel teli pillanatban az egyik tükröfal mögé áll, majd rózsával a kezében a lassan vízszintesre állított üvegfalon, mint üvegekoporsóban fekvő, elalszik. A szünetben néhány gyerek bent marad, hogy nézze az alvó, élettelen Csipkerózsikát, s várja a folytatást. A csoda itt nem azért történik meg, mert kifürkészhetetlen trükkökkel „megcsinálják”. Itt akkor van színház, amikor a bábok élnek, és a zene szól.

MOSONYI ALIZ-SZŐKE SZABOLCS: CSIPKERÓZSIKA (Stúdió K.)

DÍSZLET-JELMEZ: Csanádi Judit, Németh Ilona.
RENDEZŐ: Fodor Tamás.

SZEREPLŐK: Homonnai Katalin, Eszes Fruzsina, Nádas László, Hannus Zoltán, Nádas László, Nyakó Júlia, Z. Papp Zoltán, Fazakas Júlia/Kakasy Dóra, Clint Phillip Sheffer, Szőke Szabolcs, Spilák Lajos.